

Vijfmaal passie voor de fiets

Van fietsen ga je zweten. En je wordt er behoorlijk moe van. Elk optrekken met de fiets kost een veelvoud van de kracht die het de wandelaar kost om zijn wandeling te hervatten. En dan heb ik het nog niet over de extra inspanning die zelfs een beetje bergop fietsen kost. Hoe vaak is fietsen geen gevecht tegen weer en wind? En hoe kwetsbaar is de fietser niet tussen het autoverkeer? Bij pech onderweg – die de fietser helaas vaker treft dan de automobilist – bevind je je al snel uren gaans van huis en moet je langs de kant van de weg zelf een oplossing zien te vinden. En dan zijn de meeste populaire fietsmodellen bij langdurig gebruik ook nog eens bepaald oncomfortabel... Waarom houden mensen eigenlijk van fietsen?

Als je iemand kent voor wie dat een raadsel is, kun je hem of haar wijzen op verschillende aanstekelijke beschouwingen die de afgelopen

jaren zijn gepubliceerd. Ook voor wie zelf niet meer overtuigd hoeft te worden van de zin van het fietsen, leveren deze publicaties aangenaam reflexieve lectuur op. Zeker nadat een lange zomerse zwerftocht door de heuvels, het bedwingen van één of meer Alpencols of het toe-eigenen van een vreemde stad per fiets je weer eens heeft doen beseffen dat er weinig boven de ervaring van het fietsen gaat. Maar waarom eigenlijk? De volgende vijf boeken geven stuk voor stuk een antwoord, met elk een eigen invalshoek, maar allemaal treffend geschreven en even persoonlijk als geestrijk.

In 2003 publiceerde de Nederlandse schrijver en regisseur Peter Delpout zijn boek *De grote bocht. Kleine filosofie van het fietsen*. Het is een beschouwelijk verslag van een 7000 km lange fietstocht dwars door de VS, doorspekt met verwijzingen naar klassieke

fietsliteratuur en algemenere overwegingen over de aantrekkelijkheid van het fietsen. Citaat: “De fiets is er voor de langzame onthulling, de subtiele verandering van het perspectief, de suspense van uitstel en verwachting, een spel van verbeiden en langzaam bevredigd worden.”

De meest recente Nederlandstalige bijdrage komt van een Belg. In 2005 verklaarde de Brusselse hoogleraar wijsbegeerte Marc van den Bossche in de reeks ‘*De passie van...*’ zijn persoonlijke liefde voor het hardrijden op de fiets in *Wielrennen*. Van den Bossche filosofeert in zijn boek vooral over de prettige lichamelijke van het (hard) fietsen en ontpopt zich als ernstige endorfine-verslaafde. Citaat: “Na twee uur vergeet je lichaam dat het doornat is. Het voelt warm aan. Streelt. Laat zich likken. Hijgt. Damp. Verkwikt zichzelf. Verkwikt de geest. De multi-orgasische mens bestaat.”

In een soortgelijke reeks *Kleine Philosophie der Passionen* verscheen in 2006 een deeltje over *Radfahren* van de hand van de Duitse romancier en journalist Michael Klonovsky. In de laatste *InfoBull* werd dit boekje smalend besproken omdat Klonovsky een fan van de racefiets blijkt te zijn. Grote flauwekul natuurlijk. Veel van de ervaringen die Klonovsky beschrijft zijn ook herkenbaar voor ligfietsers. Wel blijkt de auteur vooral een bergfietser. Bevat beschouwingen over favoriete muziek tijdens spinning, het fietsen met je (aanstaande) partner als voorspel en het genot van eten na het fietsen. Citaat: “Auf dem Rad weile ich sozusagen in

einem Kokon, physisch wie psychisch. Ich bin eine in geschwindigkeit geschützter Innerlichkeit dahingleitende Leibniz'sche Monade.” (Op de fiets zit ik als het ware in een cocon, lichamelijk en geestelijk. Ik ben als een voortglidende monade van Leibniz, in een door snelheid beschermde binnenwereld.)

In dezelfde Duitse serie was in 2000 al een kleine filosofie van het *Stadtradeln* verschenen van de populaire sociaal-democratische burgermeester van München, Christian Ude. De uitgave is opmerkelijk, zowel vanwege het thema als vanwege de positie van de auteur: het duidt erop dat de maatschappelijke

status van het alledaagse fietsen in Duitsland de afgelopen decennia sterk is toegenomen. De toon van het boekje is overigens eerder licht ironisch dan beschouwelijk. Citaat: “Das Fahrrad führt uns aus dem Paragrafendschungel und allen gesellschaftlichen Zwängen heraus. Der Geschmack von Freiheit und Abenteuer. Der Drahtesel ist für uns, was das Pferd für den Marlboro-Raucher ist... Radfahren ist der Versuch, einmal nicht Hund, sondern Katze zu sein.” (De fiets laat je ontsnappen aan de wirwar van regeltjes en verplichtingen. De smaak van vrijheid en avontuur. Het stalen ros is voor ons wat het paard is voor de Marlboro-roker... Fietsen is de poging eens geen hond, maar kat te zijn).

Tot slot, mijn persoonlijke favoriet. Het boekje *Besoin de vélo* van de Franse intellectueel Paul Fournel verscheen in 2001 bij Seuil. Ik las het in de (gedeeltelijke) Engelse vertaling die in 2003 werd gepubliceerd: *Need for the bike*. In korte hoofdstukjes reflecteert Fournel erover wat het fietsen met hem doet. Vooral het deel over de beleving van de omgeving op de fiets bevat vele mooie observaties. Zoals deze: “With the bike there's an animal relation with the world... To be in the landscape, in its heat, its rain, its wind, is to see it with different eyes; it's also to impregnate oneself with it in an instinctive and profound way. The mountain rising before me isn't a mountain, it's first a grade to >

> climb, a test, a doubt, sometimes anxiety. At the summit, it's a conquest, lightness. I've taken it and it's in me."

(Op de fiets heb je een dierlijke relatie met de wereld... Door je in het landschap te begeven, met zijn hitte, regen en

wind, zie je het met andere ogen. Je door-drenkt jezelf ermee, instinctief en totaal. De berg die voor me op-

doemt is niet zomaar een berg. Het is eerst een stijgingspercentage dat overwonnen moet worden, een beproeving,

twijfel, soms bezorgdheid. Op de top is het een verovering en lichtheid. Ik heb hem bedwongen, ik heb hem in me).

Prachtig.

Kušbicklo

Door Paul Moraal te Vaals

MIJN VROUW HEEFT EEN TANTE in Amerika, die al twee keer bij de First Lady, Laura Bush, op bezoek is geweest. Is dat belangrijk? Nee, maar dat hoeft ook niet. Dat zit namelijk zo: Ik fiets elke dag heen en weer naar m'n werk. En hoewel ik daarvoor helemaal naar het buitenland moet, zijn het toch maar zes kilometer enkele reis. Al sinds jaren ben ik van mening dat dat te weinig is, dus fiets ik 's ochtends steevast eerst richting westen om vervolgens via Holset, Harles en Vijlen bij Mamelis aan te komen (als je denkt dat Vaals klein is, moet je die gehuchtjes eens proberen te vinden!). Daar steek ik de rijksweg over. Onderlangs kan ook: er ligt daar een vreemd tunneltje. Het is misschien 1,20 m hoog, dus waarschijnlijk niet voor volwassen mensen gemaakt. Maar voor wie dan?

Bij Mamelis. Echte bikkels en koeien gaan hier recht-door, de rest neemt wijselijk het bruggetje links.

Het ligfiets-tunneltje... het zou moeten passen.

Varkens, kippen, geiten? Of voor spelende kinderen? Sinds ik een ligfiets heb, heb ik natuurlijk meer oog gekregen voor specifieke ligfiets-infrastructuur. Daarom meen ik nu vrijwel zeker te weten, dat dit een speciale ligfiets-tunnel is, het kan bijna niet anders! Ik heb het nog niet uitprobeerd, toch enigszins bezorgd tot ander inzicht gedwongen te worden, dan wel het weinige hoofdhaar dat mij nog rest aan het tunnelplafond te verliezen. Misschien kunnen we het, ter lering ende vermaeck, nog eens in een eventueel toekomstige Heuvelland-ligfiets-tocht inbouwen, en tot een gezamenlijk oordeel komen...

Aan de andere kant van Mamelis, 30 m verderop, kun je net als de koeien of de boer met zijn tractor door het water waden of het fiets/voetpaadje over het bruggetje nemen, waardoor je in Duitsland terecht komt. Daarna een fikse klim omhoog richting Aken. Op die manier wordt mijn weg naar het werk ruim 16 km, inclusief de nodige honderden meters hoogteverschil, zodat ik verder zo goed als geen sport meer hoeft te doen. Bovendien heb ik daardoor onderweg genoeg tijd om mijn hersenen wat te luchten en mijn gedachten te laten gaan over meer of minder belangrijke zaken. Over het algemeen "minder", zou ik zo zeggen, zoals met die tante in Amerika.

Men zegt dat je met zeven verbindingen in de trant van "Ik ken iemand die iemand kent die..." zo'n beetje elke aardbewoner wel kunt bereiken. Als ik bedenk dat ik via mijn aangetrouwde tante al in twee stap-

pen in het Witte Huis ben, ben ik geneigd dat wel te geloven, mits we het woord 'kennen' wat ruim mogen interpreteren. Omgekeerd heb je ook niet zo veel nodig om jezelf (vrijwel) uniek te kunnen noemen. En dan bedoel ik niet zoiets flauws als geboortedatum plus postcode, maar een combinatie van eigenschappen, hobbies etcetera, die ieder voor zich genomen een redelijk grote groep omvatten, maar in doorsnede (in de wiskundige zin van doorsnede van meerdere verzamelingen) heel klein worden, dan wel slechts één uniek element bevatten.

Bijvoorbeeld: hoeveel mensen op aarde hebben een ligfiets? Geen idee, zeg het zelf maar... 't Zal toch wel richting 100 000 gaan, of niet? Hoeveel Esperantisten zijn er? Schattingen lopen over het algemeen in de miljoenen. En hoeveel mensen spelen trekzak? Je weet wel, het kleine, enigszins gehandicapte broertje van de accordeon. Gezien de populariteit van dit instrument in de volksmuziek van Frankrijk, Nederland, Scandinavië, de Balkan, de Britse eilanden, Louisiana etcetera, denk ik dat je daar ook gauw op 100 000+ zit.

Maar dan, hoeveel ligfietsers spelen trekzak (en dan hebben we het nog niet eens over het gelijktijdig beoefenen hiervan!) en hebben in min of meer recent verleden Esperanto geleerd? Mocht er nu iemand opstaan en roepen "Ik ook, ik ook!", dan zal ik direct toegeven dat mijn Esperanto-kennis door twee decennia van verwaarlozing vrijwel nihil geworden is en ben jij misschien wel die ene unieke trekzak-spelende Esperanto-sprekende kušbicklo-rijder!